Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus 2021

Tilintarkastuspäällikkö Jari Sanaskoski

10.1.2023

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä

- Tilintarkastustuomioistuimen tarkastushavainnot yhdensuuntaisia VTV:n tarkastushavaintojen kanssa.
- Tarkastusvirasto on samaa mieltä valtiovarainministeriön laatimassa muistiossa esitetystä näkemyksestä, jonka mukaan **tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen havaintojen nojalla ei ole olemassa perusteita olla esittämättä vastuuvapauden myöntämistä komissiolle varainhoitovuodelta 2021**.

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä…

- ETT esittää raportissaan analysoitua tietoa virheistä ja niiden syistä menotyypeittäin. Raportin mukaan virheiden määrä vaihtelee suuresti menotyypeittäin.
- Virheitä esiintyy eniten suuririskisissä menoissa. Tällaisia menoja ovat erityisesti kulujen korvaamiseen perustuvat maksut, joissa EU korvaa eri toimintojen tukikelpoisia kuluja ja joihin liittyvät säännöt ovat mutkikkaampia.
- Vähemmän virheitä esiintyy tuki- tai muihin oikeuksiin perustuvissa maksuissa, jotka suoritetaan, kun edunsaajat täyttävät tietyt (vähemmän mutkikkaat) ehdot.
- EU:n budjetin menojen laillisuutta ja sääntöjenmukaisuutta koskevan kielteisen lausuman syyksi ETT on esittänyt sen, että ongelmat ovat levinneet laajalle ja että virheiden trendi on ollut kasvava.
- Valitettavaa on myös se, että ETT havaitsi aiempaa enemmän petosepäilytapauksia, joista on raportoitu Euroopan petostentorjuntavirastolle tai Euroopan syyttäjänvirastolle.

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä…

- Hyvä, että pyritty tunnistamaan minkä tyyppisissä maksuissa virheitä esiintyy. Analysointia olisi kuitenkin hyvä jatkaa edelleen tarkemmalle tasolle.
- Jotta hallinto- ja valvontamenettelyjen puutteiden syihin voidaan hakea ratkaisuja, tarkastelua tulisi syventää siten, että virheitä tarkastellaan menoaloittain (esim. Kilpailukyky, Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus sekä Luonnonvarat).
- Koska virheitä syntyy komission lisäksi ja erityisesti jäsenmaissa, menoaloittaisen tarkastelun kanssa virheisiin johtaneita syitä tulisi analysoida aiempaa tarkemmin myös jäsenvaltiokohtaisesti.

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä…

- Tilintarkastustuomioistuimen mukaan sääntöjen monimutkaisuus korreloi virheiden määrän kanssa. Tarkastusviraston tarkastuksissa muodostuneen käsityksen mukaan riskiä virheellisistä menettelyistä lisää lisäksi se, että esimerkiksi tukikelpoisuuteen liittyvät säännöt ja ohjeistus ovat vaillinaisia tai epäselviä.
- Pyrittäessä yksinkertaistamaan varainhoitoa koskevia sääntöjä ja hallinnointia on samalla harkittava, halutaanko jäsenvaltioiden välisiä varainsiirtoja kehittää esimerkiksi budjettituen kaltaisiksi tai missä määrin sääntöihin halutaan jatkossakin sisällyttää tuen saajien toimintaa ohjaavia ja rajoittavia ehtoja.
- Tilintarkastustuomioistuin on kiinnittänyt viime vuosina erityisesti huomiota EU:n toiminnan tuloksellisuuteen, mitä voi pitää myönteisenä kehityksenä. VM:n tavoin tarkastusviraston näkemyksen mukaan on kuitenkin tärkeää jatkaa myös tilinpäätöksen luotettavuutta ja talousarvion noudattamista varmentavaa tarkastusta siten, että vuosikertomuksen avulla voi jatkossakin saada kattavan ja riippumattoman kuvan EU:n talousarvion toimeenpanosta ja varainhoidon asianmukaisuudesta.

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä…

- Vuoden 2021 lopussa maksattamatta olleet sitoumukset olivat edelleen hyvin korkealla tasolla yhteensä 341,6 miljardia euroa. Näistä 251,7 miljardia euroa liittyi EU:n talousarvioon ja 89,9 miljardia euroa Next Generation EU -välineeseen. EU:n talousarvion maksattamatta olevat sitoumukset vähenivät kuitenkin vuoden 2020 ennätystasosta
- Vuonna 2021 jäsenvaltiot käyttivät pääasiassa vanhan ohjelmakauden rahoitusta eikä uuden ohjelmakauden 2021-2027 ohjelmista suoritettu juurikaan maksuja.
- Kun varoja on sidottu erittäin runsaasti aiemmin tehdyillä rahoituspäätöksillä, varainkäyttöä voidaan mukauttaa hyvin hitaasti uusien käyttötarpeiden ja talousarvion painopisteiden muutoksiin.
- Tilintarkastustuomioistuin on suosittanut komissiota pitämään budjettivallan käyttäjät tietoisina maksattamatta olevien sitoumusten kehitykseen vaikuttavista tekijöistä ja ryhtymään toimiin maksamattomien sitoumusten vähentämiseksi pitkällä aikavälillä.

Valtiontalouden tarkastusviraston EU-varoihin kohdistuvista tarkastuksista

Valtiontalouden tarkastusviraston EU-varoihin kohdistuvista tarkastuksista

- Laki valtiontalouden tarkastusvirastosta 676/2000
- Laki valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja 353/1995
- EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan mukaan ETT ja kansalliset tarkastusviranomaiset toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen.
- EU:n varainsiirtoja, varojen hallinnointia ja valvontaa tarkastetaan yhtenäisen suojan periaatteen mukaisesti osana tarkastusviraston tuloksellisuustarkastusta, tilintarkastusta ja laillisuustarkastusta noudattaen samoja periaatteita ja menettelytapoja kuin kansallisia varoja tarkastettaessa.
- Kansallinen näkökulma.

Valtiontalouden tarkastusviraston EU-varoihin kohdistuvista tarkastuksista…

- Tarkastuskaudella 2021–2022 tarkastusviraston EU-varoihin kohdistuvaa tarkastusta kohdennettiin erityisesti sisäministeriön hallinnoimiin Euroopan unionin sisäasioiden (EUSA) rahastoista rahoitettaviin kansallisiin ohjelmiin, joita EU komissio hallinnoi yhteistyössä EU-jäsenmaiden kanssa.
- EUSA-varojen käyttöön liittyvä hallinto ja sisäinen valvonta voitiin tarkastuksessa todeta järjestetyn pääosin asianmukaisesti. Tarkastuksessa esitettiin joitakin suosituksia liittyen rahoituspäätösten sisältöön ja muotoon siirrettäessä varoja valtio-oikeushenkilön sisällä, hakemusasiakirjojen sähköiseen arkistointiin sekä ohjelmien seurantaan siten, että tuotettaisiin järjestelmällistä tietoa kansallisesti tärkeinä pidettyjen tavoitteiden toteutumisesta.
- Tarkastuskaudella 2022-2023 tarkastus kohdistuu Suomen kestävän kasvun ohjelman mukaiseen, EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) saatuun rahoitukseen. Tarkastuksen kohteena on rahoituksen taloudenhoidon säännöstenmukaisuus, valtion talousarvion noudattaminen sekä toiminnan tuloksellisuuden ohjaus ja hallinta.

Kiitos!

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO
STATENS REVISIONSVERK

Tack!